

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Provincie Gelderland
A. Smith
Markt 11
6811 CG ARNHEM

Dienst Regelingen

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
www.drloket.nl

T 0800 - 22 333 22
F 070 - 378 61 39
ffwet@minlnv.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
FF/75C/2013/0073.toek.js

Bijlagen

2

Datum 24 juni 2013
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Smith,

Naar aanleiding van uw verzoek van 20 maart 2013 en de aanvullingen hierop van 29 april 2013, geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2013/0073, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, huismus en de steenuil.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "N303 Rondweg Voorthuizen". Het project heeft tot doel de aanleg van een provinciale weg rond de kern van Voorthuizen. De nieuwe weg, de N303, vormt een ringweg rond Voorthuizen en zal de kernen ten noorden van Voorthuizen verbinden met de A30, waarbij de kern van Voorthuizen wordt ontlast. Hierbij worden een aantal boerderijen gesloopt, wordt het gebied bouwrijp gemaakt middels voorbereidende werkzaamheden, worden wegen, parallelwegen en fietspaden aangelegd en faunapassages en diverse kunstwerken gerealiseerd. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de boomarter (*Martes martes*), das (*Meles meles*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), steenmarter (*Martes foina*), huismus (*Passer domesticus*) en de steenuil (*Athene noctua*), voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2015.

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De boomarter, das, eekhoorn, gewone dwergvleermuis en de steenarter zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet. De gewone dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. De boomarter, das en de steenarter zijn tevens opgenomen in bijlage 1, behorende bij het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten¹. De huismus en de steenuil zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels is alleen ontheffing nodig indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hieronder zal dit nader worden toegelicht.

Datum

24 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0073

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Tot voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld nesten, holen, burchten) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Vogelnest

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlinders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

¹ Besluit vrijstelling beschermde diersoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2011, 147.

Datum

24 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0073

Nesten van de huismus en de steenuil vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Derhalve is, bij overtreding van de verbodsbepalingen, ontheffing nodig van artikel 11 van de Flora- en faunawet met betrekking tot de vaste rust- of verblijfplaatsen van deze soorten.

Afwijzing boommarter, das, eekhoorn en de steenmarter

De boommarter, das en de steenmarter zijn in het plangebied aangetroffen. Het plangebied vormt een doorgangsgebied voor uitwisseling van de soorten aan weerszijden van de weg. Aantasting van migratieroutes is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. De weglocatie maakt echter geen onderdeel uit van een vaste migratieroute van de soorten; ontheffing is dan ook niet aan de orde.

Echter, de zorgplicht genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet blijft van toepassing. U stelt op de pagina's 42 tot en met 46 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "N303 Voorthuizen, activiteitenplan en natuurcompensatie 2012 in kader van natuurwetgeving" van 21 februari 2013 maatregelen voor. Deze maatregelen zijn voldoende om de functionaliteit van het gebied als doorgangsgebied te waarborgen. In de ontheffing zijn deze onder "Zorgplicht" opgenomen.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Instandhouding van de soorten

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er zijn één kolonieplaats en drie baltsverblijfplaatsen aangetroffen. Tussen de kolonieplaats en de baltsverblijven en de daar gelegen foerageergebieden ligt langs de Appelweg een essentiële vliegroute. Aantasting van foerageergebieden en vliegroutes is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn.

De aanwezige vaste rust- of verblijfplaatsen en de foerageergebieden blijven behouden, deze zijn gelegen buiten het tracé van de nieuwe weg. Doordat de nieuwe weg de Appelweg gaat kruisen treedt er aantasting en verstoring op van de vliegroute.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina's 45 en 46 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "N303 Voorthuizen, activiteitenplan en natuurcompensatie 2012 in kader van natuurwetgeving" van 21 februari 2013.

U stelt voor om bij de doorsnijding van de bestaande houtwal langs de Appelweg zoveel mogelijk geleidende begroeiing te behouden waarbij dicht langs de weg de oude, grote bomen blijven staan waardoor deze de functie van hop-over krijgen. Hierdoor blijft de functie van deze bestaande vaste en essentiële vliegroute behouden. Echter, door de werkzaamheden en het ontstane gat in de bekende vliegroute zal er wel sprake zijn van enige verstoring van deze vliegroute; de vleermuizen worden immers gedwongen het door de doorsnijding ontstane gat in de vliegroute te overbruggen wat voorheen niet het geval was. Dit feit zal in beginsel leiden tot enige terughoudendheid bij het oversteken van de weg; na verloop van tijd zal gewenning aan de nieuwe situatie ontstaan en is de vliegroute weer volledig functioneel. De verstoring is dan ook zeer beperkt en tijdelijk van aard. Ontheffing voor het beschadigen of vernielen van de vliegroute is dan ook niet aan de orde. Ontheffing voor het verstoren van de vliegroute is echter wel aan de orde. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende om de effecten van de verstoring te minimaliseren.

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland zeer algemeen en in redelijk grote aantallen voor. De gewone dwergvleermuis maakt daarnaast gebruik van een netwerk aan verblijfplaatsen en verbindende vliegroutes; enige verstoring van een enkele vliegroute heeft dan ook geen effect op de populatie. Bovendien is het de verwachting dat na afronding van de werkzaamheden het netwerk weer volledig beschikbaar is. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Huismus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Verspreid over 7 locaties binnen het tracé van de weg zijn 20 paartjes huismus aangetroffen. Buiten het tracé, maar binnen het onderzoeksgebied zijn 12 locaties aangetroffen met in totaal 39 paartjes huismus. Door de sloop van de 7 locaties verdwijnen voor 20 paren van de huismus hun vaste rust- of verblijfplaatsen en bijbehorend leefgebied.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 41 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "N303 Voorthuizen, activiteitenplan en natuurcompensatie 2012 in kader van natuurwetgeving" van 21 februari 2013.

Dienst Regelingen

Datum

24 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0073

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen. De door u gekozen gewenningsperiode dient namelijk nader gespecificeerd te worden.

U stelt voor om bij voorkeur binnen een straal van 500 tot 600 meter rond de bestaande nestlocaties nestkasten te plaatsen waarbij u de verhouding 1 oude nestlocatie: 2 vervangende locaties gebruikt, zoals beschreven in de soortenstandaard. Deze kasten worden geplaatst op locaties waar zich al huismussen en voldoende geschikt leefgebied voor de huismus bevinden voor de aanwezige huismussen en de verplaatste exemplaren. U zorgt vooraf voor voldoende alternatieve nestlocaties in de vorm van nestkasten welke opgehangen worden op voor de huismus geschikte locaties. U zorgt voor voldoende alternatieven in de directe omgeving van het plangebied, dat in kwaliteit en kwantiteit overeenkomt met datgene dat verdwijnt. Het is zeer aannemelijk dat het aangeboden alternatief direct in gebruik zal worden genomen. De afstand is voor de soort op het platteland makkelijk te overbruggen daar de soort in dat gebied gewend is grotere afstanden af te leggen dan in de stad. De functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen blijft dan ook gegarandeerd.

Echter, ondanks deze maatregelen worden door de sloopwerkzaamheden toch voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de huismus verstoord. Immers, de soort wordt gedwongen om zijn huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- en verblijfplaats van de huismus overtreden, zodat voor de sloopwerkzaamheden toch een ontheffing is vereist.

Binnen het relatief beperkte onderzoeksgebied zijn in totaal 59 paartjes van de huismus aangetroffen. In totaal verdwijnen 7 locaties waar zich 20 paartjes huismus bevinden. De gunstige staat van instandhouding van de huismus komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Steenuil

De steenuil is in het plangebied aangetroffen. Er zijn vier territoria van de steenuil vastgesteld in de omgeving van het tracé. Bij twee nestlocaties zal de aanleg van de weg zorgen voor verlies van de nestlocatie door sloop en wordt één nestlocatie dusdanig aangetast dat het waarschijnlijk is dat deze verlaten wordt. Het foerageergebied (in totaal 11 hectare) van alle vier de locaties wordt in meer of mindere mate aangetast door de aanleg van de weg. Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina's 35 tot en met 40 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "N303 Voorthuizen, activiteitenplan en natuurcompensatie 2012 in kader van natuurwetgeving" van 21 februari 2013.

Dienst Regelingen

Datum

24 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0073

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen.

U stelt voor om 7 alternatieve nestkasten aan te bieden in de directe omgeving van de oude of potentieel verstoorde nestlocaties. Deze alternatieven worden aangeboden in gebieden waar nog geen territorium van de steenuil is vastgesteld en buiten de directe nabijheid van de nieuwe rondweg of andere drukke wegen. U heeft 11 voor de steenuil geschikte locaties uitgekozen waar de kasten opgehangen zouden kunnen worden. In 2012 zijn in totaal 9 nestkasten opgehangen op geschikte locaties. U heeft hierbij tevens gekeken naar de geschiktheid van het gebied als broedbiotoop en als jachtgebied. Indien het gebied geschikt is als jachtgebied, maar mogelijk verbeterd kan worden stelt u maatregelen voor om het gebied te optimaliseren. U heeft gezorgd voor voldoende alternatieven in de directe omgeving van het plangebied, dat in kwaliteit en kwantiteit overeenkomt met datgene dat verdwijnt. Het is zeer aannemelijk dat het aangeboden alternatief direct in gebruik zal worden genomen. De functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen blijft dan ook gegarandeerd.

Echter, ondanks deze maatregelen worden door de sloopwerkzaamheden toch voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de steenuil verstoord. Immers, de soort wordt gedwongen om zijn huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- en verblijfplaats van de steenuil overtreden, zodat voor de sloopwerkzaamheden toch een ontheffing is vereist.

De huidige verspreiding van de steenuil ten zuidwesten van Voorthuizen is gerelateerd aan de boerderijen in het agrarische gebied met oude schuurtjes en nestkasten. Gelijke omstandigheden zijn voorhanden direct aansluitend op de huidige nestlocaties. Met het aanbieden van nestkasten, op plaatsen waar deze momenteel niet voorhanden zijn en de steenuil ontbreekt, kan de steenuil voor het gebied behouden blijven en zich mogelijk uitbreiden. De gunstige staat van instandhouding van de steenuil komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: "de volksgezondheid of openbare veiligheid", "dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten" en "de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling".

Het belang "de volksgezondheid of openbare veiligheid" is niet van toepassing op uw project. De aanvraag is daarom uitsluitend beoordeeld op grond van de belangen "dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten" en "de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling".

Dienst Regelingen

Datum

24 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0073

Voor vogels kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Vogelrichtlijn. Het door u aangedragen belang "dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten" en "de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling" is niet genoemd in de Vogelrichtlijn.

Datum

24 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0073

Echter, het belang genoemd in artikel 2, derde lid, aanhef en onder j, van het Vrijstellingsbesluit kan in dit geval dan aan de ontheffingverlening ten grondslag liggen, er is immers geen sprake van verstoring met wezenlijke invloed.

Andere bevredigende oplossing

In 2001 is door de provincie Gelderland een ruimtelijke verkenning uitgevoerd naar de realisatie van een verbinding tussen de A1 bij Barneveld en de A28 bij Strand Nulde. Er zijn hierbij vijf alternatieve tracés bestudeerd. De meest buitenste tracés werden niet kansrijk beschouwd en zijn afgefallen. In het Provinciale Statenakkoord 2003 – 2007 is daarna alleen geld gereserveerd voor omleidingen van de N303 ter hoogte van de plaatsen Putten en Voorthuizen, waarbij de realisatie van de nieuwe snelwegverbinding is komen te vervallen.

In het statenakkoord 2007 – 2011 is verder bepaald dat de omleiding bij Putten niet uitgevoerd wordt. Hiermee is alleen de omleiding van de N303 bij Voorthuizen overgebleven.

Voor de realisatie van de omleiding van de N303 bij Voorthuizen heeft een MER studie plaats gevonden. Op basis van het trechteringsmodel is in 2005 de Trechternotitie beschreven. In 2009 is in de MER procedure gedetailleerd onderzoek uitgevoerd naar de drie hoofdalternatieven. Uit dit onderzoek is onderliggend alternatief als voorkeursalternatief naar voren gekomen omdat dit alternatief als het meest probleemoplossend uit de bus gekomen is. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift naar Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval het aanvraagnummer FF/75C/2013/0073 en de datum van de beslissing. Op onze internetsite www.drloket.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op de website: www.drloket.nl. Of bel met het DR-Loket: 0800 - 22 333 22 (op werkdagen tussen 8.30 en 16.30 uur).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Bea Deetman

Teammanager Vergunningen Dienst Regelingen

Dienst Regelingen**Datum**

24 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2013/0073

DE STAATSSECRETARIS¹ VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Naar aanleiding van het verzoek van de heer A. Smith
namens de Provincie Gelderland, op 20 maart 2013
en de aanvullingen hierop van 29 april 2013

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	Provincie Gelderland
Adres:	Markt 11
Postcode en woonplaats:	6811 CG ARNHEM
Voor het tijdvak van:	1 januari 2014 tot en met 31 december 2015

ONTHEFFING

FF/75C/2013/0073

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), huismus (*Passer domesticus*) en de steenuil (*Athena noctua*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "N303 Rondweg Voorthuizen", gelegen in de gemeenten Barneveld en Nijkerk. Het plangebied ligt aan de westzijde van het dorp Voorthuizen; de zuidkant van het tracé begint vlak te noorden van de A30 en loopt als een ringweg om Voorthuizen heen en kruist daarbij de Bijschoterweg, de Rijksweg N344, de Appelseweg en de Overhorsterweg om ten noorden van Voorthuizen weer aan te sluiten op de huidige N303, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "N303 Voorthuizen, activiteitenplan en natuurcompensatie 2012 in kader van natuurwetgeving" van 21 februari 2013.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De Provincie Gelderland (hierna te noemen: de ontheffinghouder) dient onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuilleverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Dienst Regelingen te zenden.

Specifieke voorschriften

Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis:

7. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. De meest gunstige periode om de werkzaamheden uit te voeren zijn de maanden september en oktober. Deze periode kan zowel korter als langer zijn, afhankelijk van de klimaats en weersomstandigheden. De exacte uitvoeringsperiode dient in overleg met een deskundige² op het gebied van vleermuizen bepaald te worden.
8. U dient bij het doorsnijden van de houtwal nabij de Appelweg de bestaande geleidende begroeiing zoveel mogelijk behouden door dicht langs de weg oude, grote bomen te handhaven.
9. Daar waar het tracé bomenlanen en singels doorsnijdt dient gewerkt te worden met een versmalde werkstrook en dienen zoveel mogelijk oude, grote bomen gehandhaafd te blijven.
10. Verlichting ter plaatse van de doorsnijdingen van bomenlanen en singels dient naar beneden gericht te zijn.

Ten aanzien van de huismus:

11. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van de huismus. Deze periode loopt globaal van begin april tot en met eind augustus. Deze periode kan zowel korter als langer zijn, afhankelijk van de klimaats en weersomstandigheden. De exacte uitvoeringsperiode dient in overleg met een deskundige op het gebied van vogels bepaald te worden.
12. U dient in de directe omgeving van de reeds geplaatste nestkasten het foerageergebied te compenseren door midden van het realiseren van schuilmogelijkheden in de vorm van heggen en hagen. U dient hierbij gebruik te maken van streekeigen heesters en struiken. Bosjes dienen omzoomd te worden met beshoudende heesters zoals meidoorn en sleedoorn.
13. De sloop van de bebouwing, buiten het broedseizoen, kan pas plaats vinden nadat bovenstaande maatregelen zijn gerealiseerd

Ten aanzien van de steenuil:

14. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van de steenuil. Deze periode loopt globaal van begin februari tot en met eind augustus. Deze periode kan zowel korter als langer zijn, afhankelijk van de klimaats en weersomstandigheden. De exacte uitvoeringsperiode dient in overleg met een deskundige op het gebied van vogels bepaald te worden.
15. Langs het wegtraject dienen hagen aangeplant te worden.
16. Er dient terughoudend omgesprongen te worden met het plaatsen van wegmeubilair.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

17. U dient het verloren leefgebied in de omgeving van de reeds geplaatste nestkasten te compenseren door midden van het realiseren van open tot half open landschappen in de nabijheid van de nieuwe nestlocaties. Bij voorkeur begraasde, korte of verruigde vegetatie. U dient daarnaast voldoende uitkijkposten te realiseren door middel van het (spaarzaam) aanplanten van hagen en boomwallen.

Administratief

18. Vanaf 2013 worden de reeds in 2012 geplaatste steenuilenkasten en huismussenkasten voor een periode van vijf jaar gemonitord door STONE. Uit dit onderzoek moet blijken of de nestkasten gebruikt worden door de huismus en de steenuil. U dient dit onderzoek jaarlijks voor 31 december van het lopende jaar ter goedkeuring aan Dienst Regelingen toe te zenden, beginnend in 2013. Indien nodig kunnen aanvullende voorwaarden opgelegd worden.
19. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vleermuizen en vogels.

Zorgplicht

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

20. U dient ten aanzien van de boommarter, das, eekhoorn en de steenmarter en de aanwezige vissen en amfibieën de maatregelen zoals deze genoemd zijn in hoofdstuk 5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "N303 Voorthuizen, activiteitenplan en natuurcompensatie 2012 in kader van natuurwetgeving" van 21 februari 2013 in acht te nemen (bijlage 2 bij dit besluit).
21. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin alle bovengenoemde maatregelen. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

Overige voorschriften

22. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
23. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
24. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

Den Haag, 24 juni 2013

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Deetman
Bea Deetman
Teammanager Vergunningen Dienst Regelingen

5 CONCRETE INVULLING MITIGATIE EN COMPENSATIE

Voor de beschermde soorten das, boommarter, steenuil, huismus en vleermuizen zijn concrete maatregelen noodzakelijk om schade te voorkomen. Schade kan zowel optreden aan het leefgebied als aan de vaste rust- en verblijfplaats en daarom zijn verschillende maatregelen noodzakelijk.

De aanleg van de weg kan negatieve effecten hebben op verblijfplaatsen, het leefgebied of beide van beschermde soorten. Voor verloren verblijfplaatsen van vogels kunnen bijvoorbeeld nestkasten worden opgehangen. Tevens kan rondom de nieuwe verblijfplaatsen het leefgebied worden geoptimaliseerd en zijn ontsnipperende maatregelen uit te voeren zoals tunnels aanleggen.

In de navolgende paragrafen worden de concrete maatregelen per soort(groep) beschreven.

5.1 ZORGPLICHT

Artikel 2 van de Flora- en faunawet heeft betrekking op de zorgplicht, waartoe een ieder is verplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder die kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht teneinde die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

In het onderhavige gebied gaat de meeste aandacht uit naar het dempen van watergangen. Soorten van tabel 1 zijn wel vrijgesteld indien de werkzaamheden ruimtelijke ontwikkeling betreft, maar dienen in het kader van de zorgplicht zoveel mogelijk gespaard te worden.

Soorten als bruine kikker, kleine watersalamander, zullen tijdig uit het water verwijderd moeten worden. Ook zullen bij het dempen van watergangen alle vissen vroegtijdig verplaatst moeten worden.

Binnen de agrarische percelen zullen minder problemen voorkomen, eenvoudigweg door het ontbreken van beschermde soorten. Met het vroegtijdig braakleggen van de werkstrook, voorafgaand aan de broedtijd, zullen ook broedende vogels geweerd kunnen worden.

Maatregelen voor het voldoen aan de zorgplicht zijn dan ook:

- Voorafgaand aan het dempen van sloten worden alle organismen weggevangen (amfibieën en vissen).
- Het dempen van sloten vindt plaats in de richting van andere sloten, waardoor de nog aanwezige dieren de kans hebben om te vluchten.
- Het maaien van struweel en jonge bomen gebeurt vanaf één kant. Hierdoor hebben kleine zoogdieren, zoals egels, de kans om weg te vluchten in de richting van veilig gebied.
- Verwijderen van struweel en bomen geschiedt vóór aanvang van de broedtijd voor vogels, dus vóór 15 maart.
- De werkstrook wordt voorafgaand aan de broedtijd, permanent braak gelegd (zwarte braak), waardoor broedvogels zich niet in het gebied vestigen.

5.2 MAATREGELEN STEENUIL

Op het tracé van de N303 gaat tenminste één territorium van de steenuil in zijn geheel verloren: de nestlocatie aan de Bijschoterweg (zowel nestlocatie als leefgebied). Daarnaast zal het meest noordelijke territorium schade ondervinden in de vorm van verlies van leefgebied en mogelijk verstoring van de nestlocatie. Alhoewel de nestlocaties gespaard blijven, komt de nieuwe N303 zodanig dichtbij te liggen dat ook de kans op verkeersslachtoffers sterk toeneemt.

Aangezien de N303 in steenuilenleefgebied is gelegen dienen de volgende maatregelen genomen te worden om verkeersslachtoffers te voorkomen:

- Langs het wegtraject komen hagen te staan. Hierdoor neemt de kans op verkeersslachtoffers sterk af. Uilen dienen over de haag heen te vliegen waardoor zij op grotere en veiligere hoogte het verkeer passeren.
- Terughoudend wordt omgegaan met het gebruik van wegmeubilair. Zit- en uitkijkposten direct langs de weg dienen ongeschikt te zijn voor uilen.

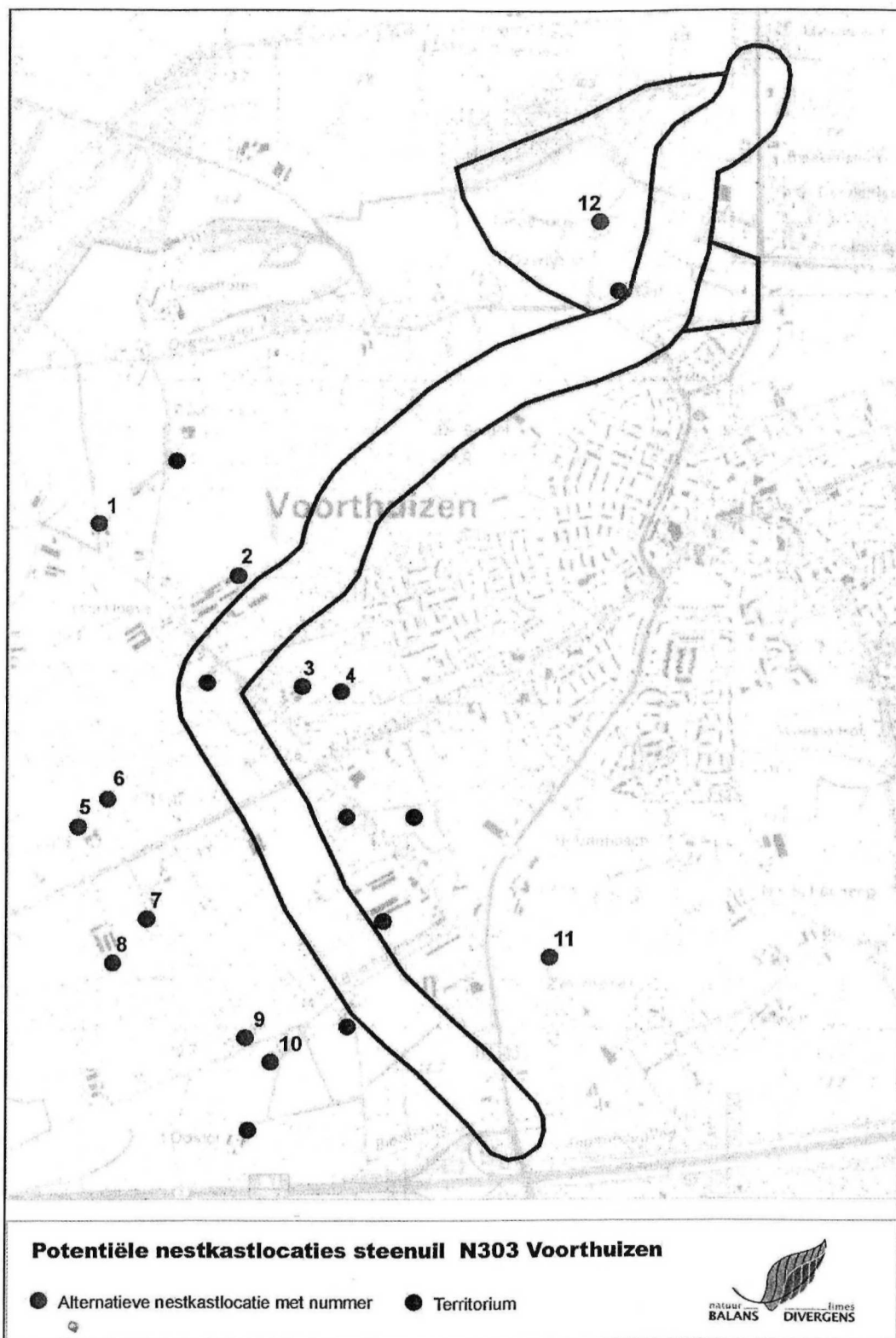
Alternatieve nestlocaties aanbieden

Om de territoria te compenseren is het van belang dat alternatieve nestlocaties in de vorm van nestkasten worden aangeboden. In dit geval wordt geadviseerd om nestkasten op te hangen in de directe omgeving van de oude of potentieel verstoorde nestlocatie. Het is van belang dat de nieuwe nestkasten niet worden geplaatst in een leefgebied dat al bezet is door de steenuil of in de directe nabijheid van de nieuwe weg of een andere drukke weg.

Naast het aanbieden van alternatieve nestlocaties dient het verloren leefgebied gecompenseerd te worden. Bij voorkeur in de directe nabijheid van de alternatieve nestlocaties. Voor de optimalisatie van het leefgebied dient gestreefd te worden naar;

- realisatie van open tot half open landschap met een afwisselende, bij voorkeur begraasde, korte of verruigde vegetatie. Een kleinschalig landschap is gewenst;
- aanbieden van voldoende zit- en uitkijkposten om vanuit te foerageren of te rusten. Aanplanten van hagen en boomwallen, maar een open tot half open landschap dient te blijven bestaan.

In totaal zijn elf potentiële locaties uitgekozen die als alternatieve nestlocaties kunnen worden gebruikt (figuur 9). Van de elf locaties dienen zeven locaties uitgekozen te worden waar een nestkast wordt gehangen, in goede samenspraak met de eigenaar. Bij elk van de locaties worden verschillende opties gegeven (blauwe stippen) waar een nestkast kan worden geplaatst. Daarnaast wordt bij de verschillende locaties een potentiële gebied aangewezen voor de optimalisatie van het leefgebied. Daar zal ook in samenspraak met de eigenaar nadere invulling aan worden gegeven.

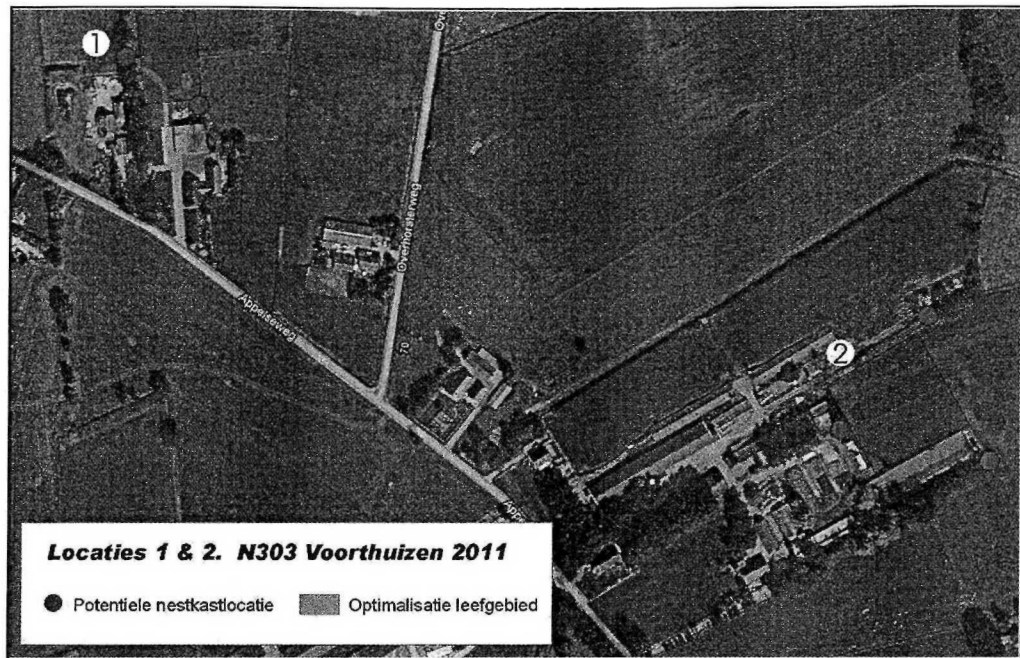

Figuur 9. Overzicht van huidige territoria steenuil en potentiële nieuwe nestkastlocaties.

Locaties 1 & 2

Bij zowel locatie 1 als 2 is het plaatsen van een nestkast gewenst. Locatie 1 ligt aan Appelseweg 14 en 15. Er zijn twee potentiële locaties waar een nestkast geplaatst kan worden (figuur 10).

Figuur 10. Ligging van potentiële nestkastlocaties voor de steenuil.

Het omliggende terrein is momenteel redelijk geschikt, maar optimalisatie van het leefgebied is voor locatie 1 gewenst. Het aangegeven deel kan geoptimaliseerd worden door een grasland te realiseren dat extensief wordt begraasd door bijvoorbeeld paarden of schapen. Zodra het grasland wordt omrasterd ontstaan voldoende uitkijkposten in de vorm van paaltjes. Tevens kunnen aan de rand nog enkele bomen worden geplaatst die uiteindelijk ook als rustplaats of uitkijkpost kan gaan dienen wanneer deze groter worden.

Op locatie 2 zijn meerdere locaties mogelijk waar de kast kan opgehangen worden (figuur 5). Aangezien deze locatie vrij dichtbij de nieuwe weg ligt is het van belang dat het leefgebied in de directe omgeving van de nieuwe nestkastlocaties zeer optimaal is. Ook hier houdt het in dat een extensief grasland wordt gerealiseerd dat mogelijk wordt begraasd. Daaromheen kunnen hagen en heggen worden aangelegd die gebruikt kunnen worden als uitkijkposten maar die ook veel muizen kunnen herbergen. Het grasland kan extensief begraasd worden. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient het grasland regelmatig gemaaid te worden en door middel van stalmest te bemesten.

Voor beide locaties geldt dat het leefgebied geoptimaliseerd kan worden. Gezien de ligging ten opzichte van (toekomstige) drukke wegen geniet locatie 1 van deze twee locaties de voorkeur.

Locaties 3 & 4

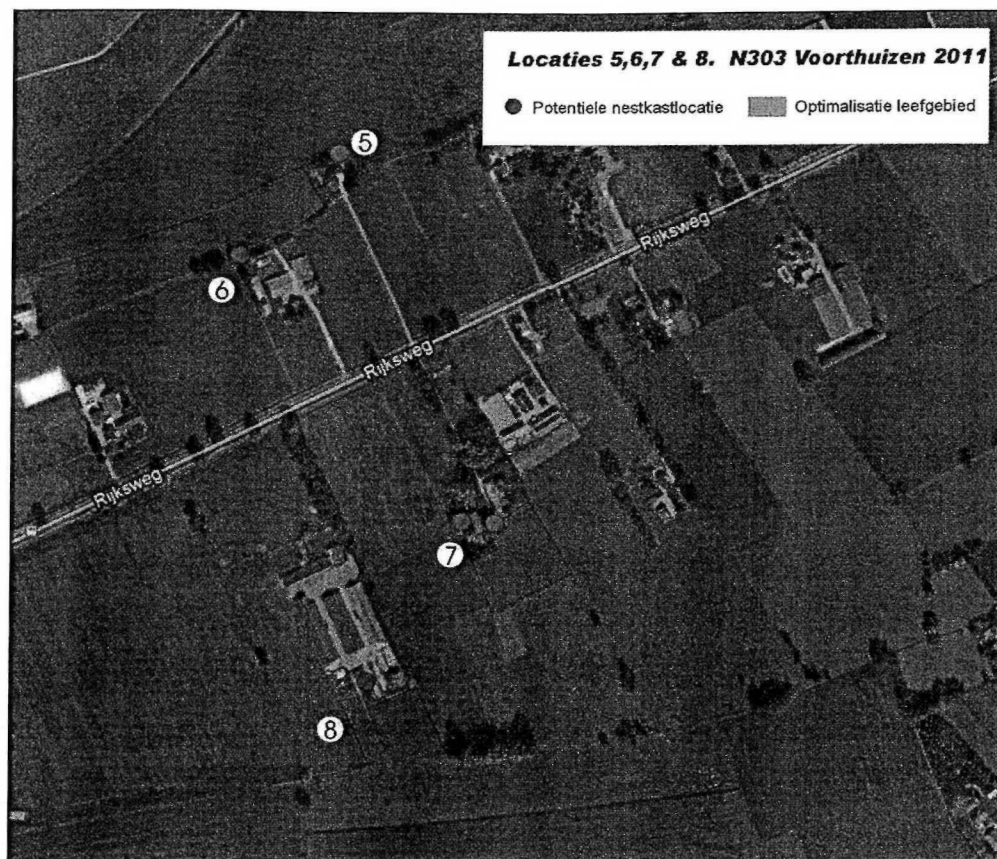
Locatie 3 en 4 liggen dicht bij elkaar en hier dient één nestkast opgehangen te worden (figuur 11). Direct ten noorden van buurtweg 20 staan achter in de weide enkele oude eiken (locatie 4). In een van de oude eiken kan een steenuilenkast worden geplaatst. De steenuilenkast kan ook geplaatst worden op locatie 3 in een boom die achter de verschillende schuren staat. Het huidige terrein vormt redelijk geschikt leefgebied voor de soort. De kasten komen vrij dicht bij de nieuwe weg te liggen, maar hoogstwaarschijnlijk wel op voldoende afstand. Het leefgebied is momenteel geschikt maar het plaatsen van nog enkele uitkijkposten in de vorm van hagen en bomen vormt een waardevolle aanvulling. Het is van belang dat het huidige grasland blijft bestaan en het begrazingsbeheer zou bij voorkeur extensiever van karakter mogen.

Figuur 11. Ligging van potentiële nestkastlocaties voor de steenuil.

Locaties 5, 6, 7 en 8

De locaties 5, 6, 7 en 8 liggen langs de rijksweg ten westen van Voorthuizen op geruime afstand van de geplande N303 (figuur 12). Bij locaties 5 en 6 kan één locatie gekozen worden om een kast op te hangen en hetzelfde geldt voor de locaties 7 en 8. Locaties 5 en 6 liggen ten noorden van de rijksweg (Figuur 7). Bij één van de twee huizen kan achter in de tuin in één van de bomen een kast worden geplaatst. In dit geval heeft het geen zin om bij beide huizen een kast te plaatsen aangezien deze dicht bij elkaar liggen. De erven van beide huizen zijn geschikt als leefgebied maar vrij klein en het is vooralsnog onbekend hoe intensief de tuinen in gebruik zijn. Omdat de tuinen vrij klein in oppervlak zijn is het zinvol om het leefgebied te optimaliseren. Rondom de huizen zijn momenteel akkers aanwezig welke omgevormd dienen te worden tot extensief grasland. Als omheining kunnen hagen en heggen worden geplant die als uitkijkpost gebruikt kunnen worden. Gezien de afstand tot de rijksweg geniet locatie vijf de voorkeur over zes, maar dit is ook sterk afhankelijk van de mate van gebruik van de tuin (bij voorkeur geen honden) en waar akkerbouwland omgevormd kan worden tot extensief grasland in combinatie met hagen, heggen en bomen.

Figuur 12. Ligging van potentiële nestkastlocaties voor de steenuil.

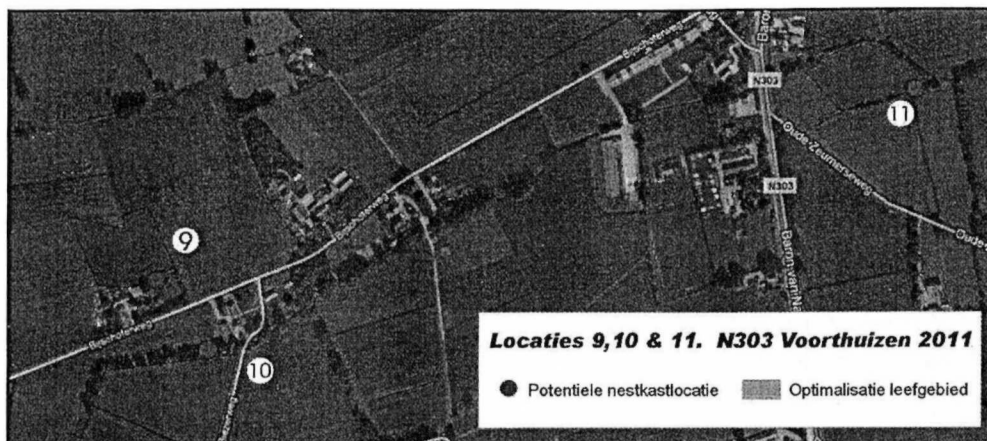
Locaties 7 en 8 liggen zuidelijk van de rijksweg. Op locatie zeven zijn meerdere nestkastlocaties mogelijk waarvan er één gekozen kan worden. Ook hier geldt dat het niet zinvol wordt geacht om bij beide locaties een kast op te hangen aangezien deze vrij dicht bij elkaar liggen. Bij locatie zeven is al een groot deel van het huidige gebied geschikt als leefgebied voor de steenuil. Locatie acht is redelijk geschikt. Op beide locaties is het gewenst dat het leefgebied wordt vergroot en geoptimaliseerd. In het geval van locatie 8 is dit belangrijker dan voor locatie 7 omdat deze op dit moment al meer geschikt is. Evenals voor de andere locaties geldt dat het biotoop kan worden geoptimaliseerd door graslanden extensief te gaan begrazen en te omzomen met hagen en heggen.

Locatie 9, 10 en 11

Twee locaties liggen aan de Bijschoterweg en één aan de oude Zeumerseweg (figuur 13). Er dient één locatie voor een nestkast gekozen te worden bij locatie 9 en 10 en één is vereist bij locatie 11. Zowel locatie 9 als 10 vormt momenteel al een goed habitat voor de steenuil. Met name locatie 9 is bijzonder mooi (figuur 9). De tuin en omliggende gronden vormen een goed leefgebied voor de steenuil.

Locatie 11 ligt meer oostelijk in een redelijk geschikt habitat voor steenuilen. Momenteel ligt er een akker die omzoomd is met een bomenrij en enkele knotwilgen. De bomenrij en knotwilgen zijn al waardevolle landschapselementen voor de steenuil waarin een kast geplaatst kan worden.

Wanneer de aanwezige akker omgevormd wordt tot extensief beheerd grasland ontstaat een mooi leefgebied voor de steenuil.

Figuur 13. Ligging van potentiële nestkastlocaties voor de steenuil.

Voor de steenuil die zich in het noorden van het onderzoeksgebied bevindt en eventueel schade ondervindt aan het leefgebied zijn ook inrichtingsmaatregelen gewenst. Deze vertonen echter overlap met de maatregelen voor de das en worden daarom bij de das besproken.

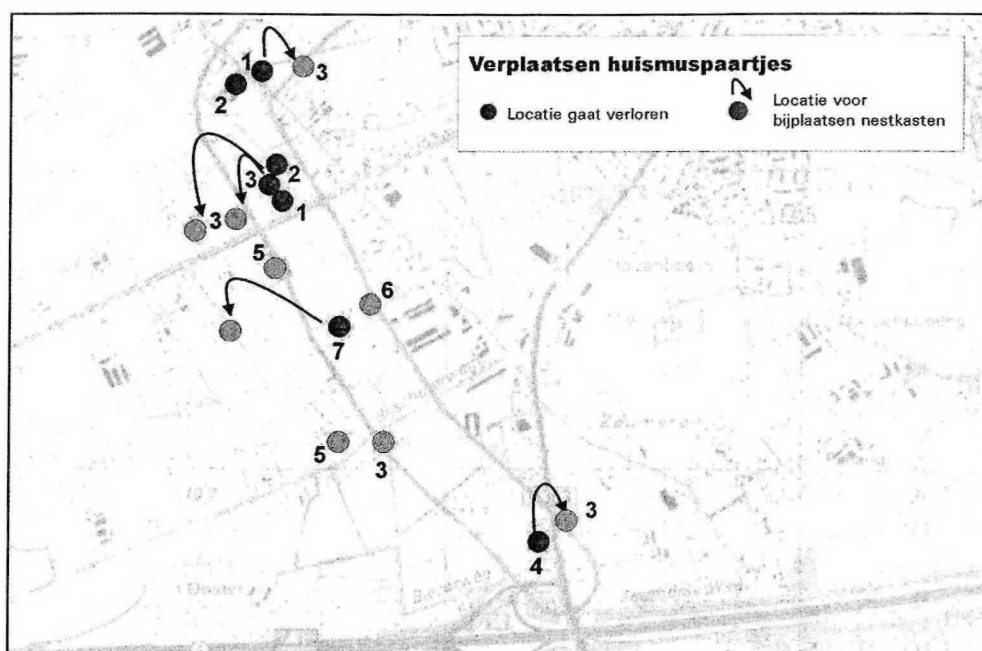

Foto van potentiële nestkastlocatie 9. Een ideaal leefgebied voor de steenuil.

5.3 MAATREGELEN HUISMUS

De huismussen die nestelen in de boerderijen die gaan verdwijnen verliezen zowel hun nestlocatie als de vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast gaat het leefgebied van de huismus verloren. Binnen het onderzoeksgebied zijn meerdere locaties (boerderijen) waar huismussen broeden die gaan verdwijnen (figuur 14). In totaal gaat het om 20 paartjes huismussen, waarvoor nieuwe nestgelegenheid dient te worden gezocht. Om er zeker van te zijn dat nesten bezet worden is een verdubbeling van het nestaanbod noodzakelijk.

Figuur 14. Overzicht van verschillende territoria van de huismus en de locaties waar kasten bijgeplaatst kunnen worden.

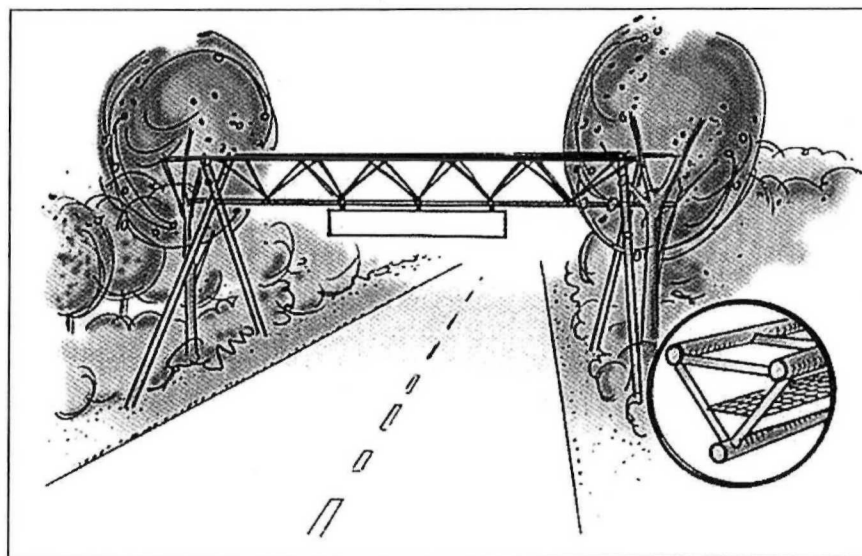
De volgende compenserende en mitigerende maatregelen worden voorgesteld:

- In de directe omgeving van de te slopen gebouwen dienen voldoende nestgelegenheden gerealiseerd te worden ter compensatie van het verdwijnen van nestlocaties van 20 huismussenpaartjes, bij voorkeur binnen een straal van 500-600m van de ingreeplocatie. Daarbij gaat het om nestkasten die voorzien in een verdubbeling van het nestaanbod. Voorgesteld wordt om bij beide "blauwe" locaties (figuur 10) nestkasten bij te plaatsen zodat de huismussen naar die locaties kunnen verhuizen. Aangezien hier al huismussen aanwezig zijn vormt dit een geschikt leefgebied. Mocht dit niet mogelijk zijn dan wordt een andere boerderij of woonhuis uitgezocht in de directe omgeving.
- In de directe omgeving van de nieuwe nestlocaties dienen voldoende schuilmogelijkheden in de vorm van heggen en hagen worden aangeboden. Streekeigen heesters en struiken genieten de voorkeur. Bosjes kunnen worden omzoomd met beshoudende heesters zoals meidoorn en sleedoorn. Op deze manier bevat het leefgebied waar de nestkasten bijgeplaatst worden voldoende capaciteit in schuilplaatsen en voedsel om de extra huismussen te huisvesten
- Nadat de compensatiemaatregelen zijn gerealiseerd kan de sloop van de gebouwen pas geschieden buiten het broedseizoen.

5.4 MAATREGELEN BOOMMARTER

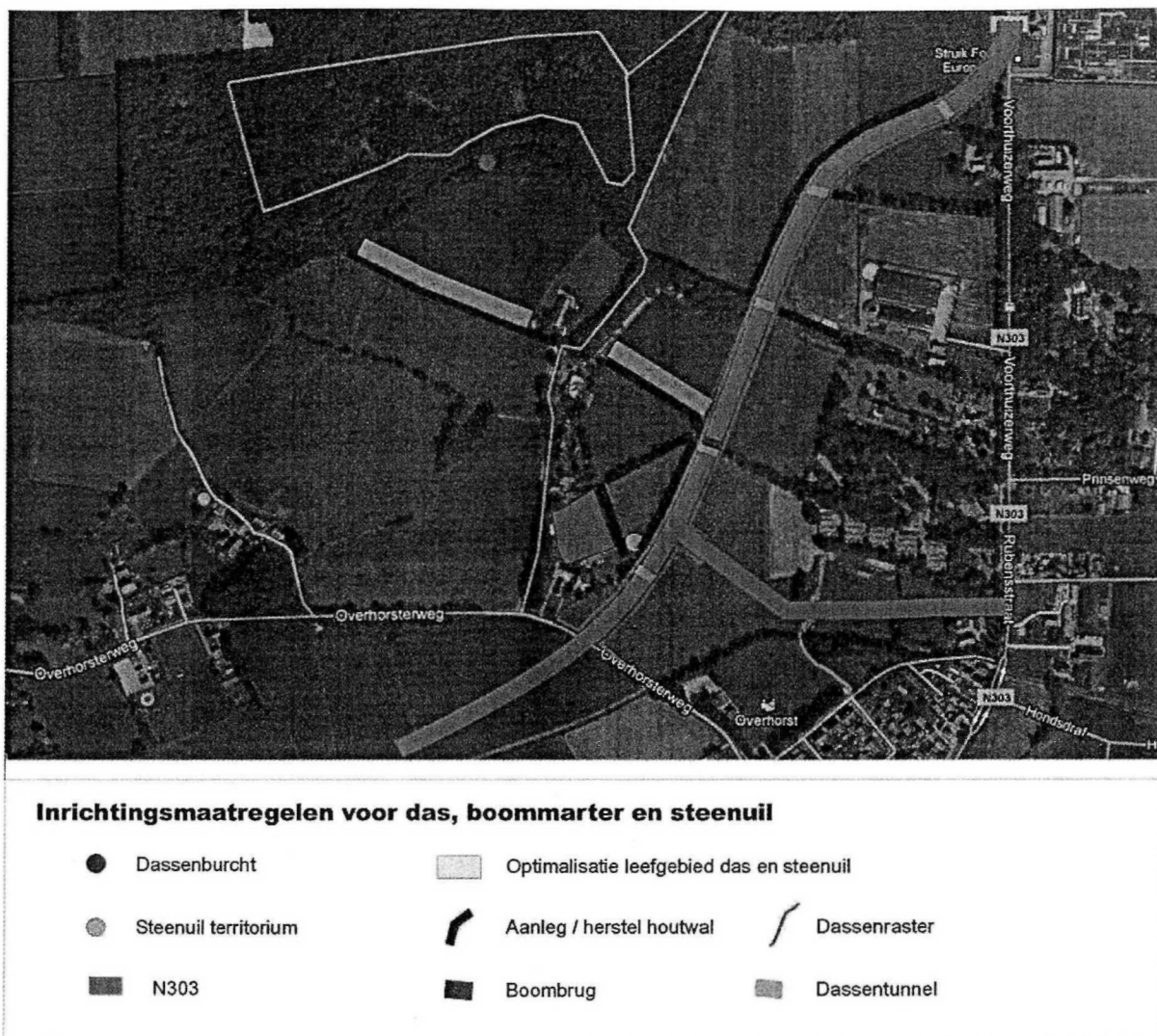
Voor de boommarter is de aanliggende 'oude' N303 in het verleden een knelpunt geweest en zijn daar meerdere verkeersslachtoffers aangetroffen. Na aanleg van de rondweg wordt de oude N303 aan de noordzijde echter doodlopend. Het aantal voertuigen op de weg zal daarmee sterk afnemen en zal tot sterk verminderde sterft leiden. Op plaatsen waar grotere bomen aan weerszijden van de weg voorhanden zijn, kunnen bovendien de elkaar rakende boomkronen zorgen voor een natuurlijke migratie.

De bosgebieden ten noorden, noordoosten en noordwesten van Voorthuizen zijn leefgebied van de boommarter. De aanleg van de nieuwe N303 zal leiden tot verdere versnippering van het leefgebied. Met name de migratieroutes ten noorden van Voorthuizen zullen doorsneden worden. In tegenstelling tot soorten zoals das vormen tunnels geen adequate ontsnipperende maatregel voor de boommarter. De boommarter passeert wegen via boomkronen of steekt de weg op maaiveld. Om verkeersslachtoffers te voorkomen vormt een boombrug die de boomkronen aan beide zijden van de weg met elkaar verbindt, een geschikte maatregel (figuur 15). Deze boombrug vormt ook een verbinding voor eekhoorns en vleermuizen.

Figuur 15. Schematische weergave van een boombrug.

Figuur 16 geeft een locatie weer, waar een boombrug geplaatst dient te worden. Voor het goed functioneren van de boombrug is het van belang dat goede natuurlijke geleiding naar de brug toe aanwezig is, in de vorm van houtwallen. Daarnaast dienen hoge bomen naast de boombrug aanwezig te zijn zodat de boomkronen zoveel mogelijk aansluiten op de boombrug. Als de boomkronen (nog) niet volledig aansluiten op de boomkronen kunnen de boomkroon en boombrug verbonden worden door middel van touwen.

Figuur 16. Inrichtingsmaatregelen voor de das, boomarter en steenuil in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied.

5.5 MAATREGELEN DAS

Voor de dassen zal het compensatieplan moeten voorzien in de volgende onderdelen:

- compensatie foerageergebied.
- verbinding tussen bosgebieden aan weerszijden van de N303 intact houden, in het noordelijke deel van de weg.
- tunnels onder de rondweg N303.

Compensatie foerageergebied

Met de aanleg van de weg gaat een deel van het foerageergebied van de das verloren. Compensatie is in het omliggende agrarisch gebied mogelijk door optimalisatie van het huidige gebied. Daarbij valt te denken aan het aanleggen van houtsingels en heggen, rondom graslanden. Het zoekgebied daarvoor is gelegen in het agrarisch gebied ten westen van de N303.

Verbinding tussen bosgebieden

De nieuwe weg vormt een barrière voor dassen. Geleiding naar de tunnels (zie hieronder) is nodig om migratie en uitwisseling tussen de populaties van dassen aan de west- en oostzijde te garanderen. Aanleg en verbeteren van houtsingels en heggen zorgt voor verbindingen tussen de bosgebieden aan weerszijden van de weg, en daarmee voor de uitwisseling tussen de deelpopulaties.

Tunnels

De nieuwe weg N303 vormt niet alleen een barrière voor de migratie van dassen, maar kan ook leiden tot slachtoffers. Verkeersslachtoffers dienen te worden voorkomen door het aanleggen van dassentunnels onder de weg en rasters langs de weg

De tunnels sluiten aan op de lijnvormige elementen die in het gebied aanwezig zijn. Deze houtsingels zijn belangrijke geleidende elementen voor de das. Aansluiting van deze singels op de dassentunnels zorgt voor een optimaal gebruik van de tunnels.

Rasters dienen in ieder geval geplaatst te worden tot aan de 'oude' N303 en tot aan de Overhorsterweg.

De 'oude' provinciale weg N303 vormde in het verleden voor dassen eveneens een knelpunt. Na aanleg van de rondweg wordt de oude N303 aan de noordzijde echter doodlopend. Het aantal voertuigen op de weg zal daarmee sterk afnemen en zal tot sterk verminderde sterfte leiden. Verkeer remmende maatregelen op de 'oude' N303 zouden kunnen zorgen voor het volledig voorkomen van slachtoffers, waardoor ook voor de overige soorten problemen worden voorkomen (zoals voor de boomarter).

Concrete maatregelen voor dassen

Door de aanleg van de nieuwe weg gaat de burchtlocatie van de das niet verloren. De nieuwe N303 komt wel door een deel in het leefgebied van de das te liggen waardoor verlies in het oppervlakte van het foerageergebied optreedt. Tevens vormt de weg een barrière voor de migratie van dassen tussen de burchten aan de oost- en westzijde van de weg.

Zowel compenserende als ontsnipperende maatregelen dienen gerealiseerd te worden om de huidige kwaliteit van het leefgebied te waarborgen. In figuur 16 staan de gewenste maatregelen weergegeven en worden hieronder besproken.

Compensatie foerageergebied

Het huidige leefgebied dat verloren gaat bestaat hoofdzakelijk uit voedselrijke graslanden. Deze graslanden zijn een geschikt habitat voor de das waar gevoerageerd wordt op voornamelijk regenwormen; het stapelvoedsel van de das. Omdat een deel van de graslanden verloren gaat, is compensatie te vinden in de omvorming tot grasland van een deel van de akkers in de directe nabijheid van de dassenburcht. Op de kaart is dat te zien als een zone langs de aanwezige houtsingels. Daarmee wordt niet alleen het foerageergebied verbeterd, maar wordt ook de verbindingzone versterkt (zie hieronder). In de zone dient geen volledig verruigde vegetatie te ontstaan. In de ideale situatie is een overgang van kort gras, naar kruiden, overgaand in struweel van de houtsingel te realiseren.

Tevens kan het leefgebied geoptimaliseerd worden door het herstellen en aanleggen van houtwallen. De houtwallen dienen uiteindelijk te bestaan uit gebiedseigen heesters en oudere bomen met een goed ontwikkelde mantel en zoom vegetatie. Op deze manier zijn de houtwallen geschikt voor een breed scala aan andere soorten waaronder ook vleermuizen, dagvlinder en vogels (waaronder uilen). Wat betreft de das zorgen de houtwallen ervoor dat de das zich ook makkelijk kan verplaatsen door het leefgebied maar ook in de houtwallen naar voedsel kan zoeken zoals muizen. De aanwezige steenuil in het gebied heeft ook baat bij deze inrichtingsmaatregelen van de das.

Ontsnipperende maatregelen

Door de aanleg van de N303 treedt versnippering van het leefgebied van de das op en daarbij neemt de kans op verkeerslachtoffers toe.

Ter voorkoming van verkeerslachtoffers is het van belang dat de weg, vanaf de oude rijksweg in het noorden aan beide zijden wordt ingerasterd, tot aan de kruising met de Overhorsterweg. Dassentunnels op regelmatige afstand dienen ervoor te zorgen dat dassen eenvoudig de weg kunnen passeren.

Voor elke type faunapassage is het van belang is dat een goede natuurlijke geleiding naar de faunapassages aanwezig is, om de werking van de passages te waarborgen. De aanleg van die geleiding is niet alleen voor het belang van de werking van de passages, maar zorgt ook voor een hogere kwaliteit van het leefgebied.

5.6 MAATREGELEN VLEERMUIZEN

Kolonieplaatsen van vleermuizen in het gebied gaan niet verloren. Binnen het onderzoeksgebied zijn een drietal locaties aanwezig waar de nieuwe N303 vliegroutes van vleermuizen gaat doorsnijden. In het noordelijke deel van het onderzoeksgebied worden twee vliegroutes van de rosse vleermuis aangesneden (figuur 6). Daarnaast wordt een mogelijke vliegroute van de gewone dwergvleermuis aangesneden waar de Appelseweg de N303 gaat kruisen (figuur 6). Aangenomen wordt dat het gaat om een vliegroute aangezien direct ten noorden van het tracé een paarplaats aanwezig is en ten zuiden van het tracé een kolonieplaats.

In het geval van de rosse vleermuis zijn geen negatieve effecten op de vliegroute van deze soort te verwachten aangezien deze soort hoog tot zeer hoog de nieuwe N303 zal passeren.

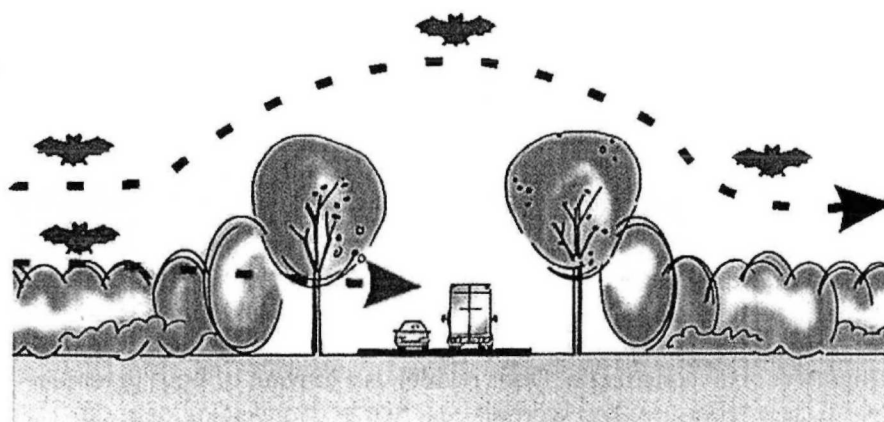
Op locaties waar de nieuwe weg lanen en singels doorsnijdt komen wel vliegroutes van vleermuizen in gevaar. De kruising met de Appelseweg is een dergelijke locatie. Op die plaats zijn van de gewone dwergvleermuis zowel een kolonieplaats (verblijfplaats) gevonden, als een baltsplaats (paarplaats). Langs de Appelseweg is een houtsingel gelegen, die door de nieuwe N303 wordt doorsneden.

Migratie van vleermuizen zal langs deze singel plaatsvinden. Allereerst is het dan ook van belang om deze geleidende begroeiing zoveel mogelijk te behouden. Ook dicht bij de nieuwe weg dienen oude, grote bomen te blijven staan. Vleermuizen kunnen dan eenvoudig de weg vinden en vervolgen. Dit noemt men een hop-over. In figuur 17 is een tekening opgenomen van de gewenste inrichting.

Werken met een 'versmalde werkstrook' ter plaatse, is gewenste op alle plaatsen waar bomenlanen en -singels worden doorsneden, zodat de al aanwezige grotere bomen aan weerszijden van de nieuwe weg zoveel mogelijk behouden blijven.

Verlichting van de weg werkt, met name bij doorsnijdingen van lanen en singels, nadelig op vleermuizen. Op deze locaties dient de verlichting naar beneden gericht te zijn. Lichtvervuiling in de laan(bomen) wordt daarmee voorkomen.

Indien bij de update in 2013 vleermuizen in huizen worden aangetroffen, zal bij de sloop van deze huizen gewerkt te worden met het protocol voor vleermuizen (zie bijlage 1).

Figuur 17. Schematische weergave van de gewenste inrichtingsmaatregel. De rode pijl geeft de ongewenste situatie aan; de vleermuizen volgen de houtsingel en vliegen op 'auto'hoogte de weg over. Bij de hop-over vliegen de vleermuizen omhoog en worden zo verleid tot een veiligere overgang over de weg.

Meldingsformulier start werkzaamheden

Ontheffing Flora- en faunawet, artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Gegevens

Aanvraagnummer FF/75C/2013/0073

Project N303 Rondweg Voorthuizen (zaaknummer: 2011-006527)

Ontheffingsperiode 01 januari 2014 tot en met 31 december 2015

Naam Provincie Gelderland
heer A. Smith

Adres Markt 11

Woonplaats 6811 CG ARNHEM

Gegevens werkzaamheden

Contactpersoon uitvoering werkzaamheden

Telefoonnummer (vast)

Telefoonnummer (mobiel)

Locatie(s) werkzaamheden

.....

.....

.....

Datum start werkzaamheden

Overzicht planning werkzaamheden

.....

.....

.....

.....

.....

.....

***Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is
te worden ingediend bij Dienst Regelingen!***

Retouradres

Dienst Regelingen
Postbus 19530
2500 CM Den Haag
Fax: 070-3786139
Email : ffwet@minlnv.nl